

Izhaja :
vsako soboto in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 3

V Gorici, v soboto 10. januarja 1925.

Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —

Dr. Anton Gregorčič zlatomašnik.

Jutri bo bral dr. Anton Gregorčič, vpok. prof. bogoslovja v Gorici, svojo zlato mašo. Goriški Slovenci se ob tej slovesni priliki z dolžno hvaležnostjo spominjajo slavljenca, saj dr. Gregorčič spada med moške, ki so le na redko posejani, ki zavzemajo v javnosti odlično, prvaško mesto in ki zapuste za seboj trajne sledove svojega plodnega delovanja. Čim je dr. Gregorčič nastopil v Gorici svojo prvo službo, je bil izvoljen za tajnika tedanjega političnega društva »Sloge« in od tedaj se je njegova krepka osebnost in živa narava vedno bolj uveljavljala v prvih vrstah, ko je šlo za pospeševanje napredka našega ljudstva. Tu ni mesta, da bi se izčrpno ocenil njegov vpliv in njegovo neutrudljivo snovanje na raznih poljih narodovega kulturnega življenja. Poudarimo naj le najznačilnejše poteze njegovega javnega vdeistvovanja.

Dr. Gregorčič je zavzemal dolgo vrsto let vodilno mesto v političnih borbah goriških Slovencev. Dolgoletni njihov zastopnik v deželnem zboru in odboru v deželnem šolskem svetu in v parlamentu se je vsekdar vztrajno potegoval za pravice in koristi svojega naroda.

S svojimi ožjimi somišljeniki je ustanovil v Gorici — in bil njih prvi predsednik — »Ljudsko posojilnico«, »Centralno posojilnico« in »Goriško zvezo gospodarstvenih zadrug in društev« — t. j. sedanjo »Zadružno zvezo«. — Pomen in važnost teh denarnih zavodov, ki še dandanes uspešno delujejo za naše gospodarstvo in združništvo, je naši javnosti pač dobro znan.

Ustanovil je tekom let tri časopise, ki naj bi obveščali in poučevali rojake o raznih važnih zadevah ter jih budili k napredku. S somišljeniki je ustanovil tudi »Narodno tiskarno«, »Narodno knjižarno« in »Goriško matico«. Zadnjim trem zavodom je dr. Gregorčič še dandanes predsednik. Nekdanjo čitalnično podružnico je preobrazil v »Bratno in podporno društvo« s pravico okrajne bolniške blagajne. To društvo, ki je bilo nekdanje zbirališče in zavetišče delavskih, obrtnih in tudi drugih slojev, obstoji še dandanes.

Največje zasluge si je pa pridobil in največje uspehe je dosegel dr. Gregorčič na šolskem polju. Do njegovega nastopa niso imeli mestni Slovenci nobene svoje šole in njihovi otroci so se dotedaj redno poitalijančevali. Bistri Gregorčičev duh je takoj spoznal pomen šole v domačem jeziku in po njegovi pobudi in z njegovim prizadevanjem se je otvoril l. 1883. 1. razred zasebne slov. ljudske šole v Gorici. Iz tega skromnega začetka je pod njegovim spretnim in požrtvovalnim vodstvom nastala tekom let ogromna stavba našega šolstva v mestu. Zgradila so se 4 velika šolska poslopja, v kojih so imeli svoje zavetišče otroški vrtci, ljudske šole, razne pripravljalne in obrtne šole in zadnja leta pred vojno tudi možko slov. učiteljske in vadnice. Čez 1000 naših otrok je vsako leto obiskovalo te šole. Dr. Gregorčič nam je priboril tudi slov. gimnazijo v Gorici in spravil že omenjeno učiteljske iz Koprar sem. Njegove nadaljne načrte na šolskem polju je prekrizala svetovna vojna.

Dr. Gregorčič je imel svoje nasprotnike tudi v domačem taboru. Vendar tudi ti, ki se v mnogočem niso z njim strinjali, so mu morali in mu morajo priznati, da je mož bistrega duha, nesebičen poštenjak, ki je s svojimi vztrajnim in požrtvovalnim delom dosegel krasne uspehe.

Slovenska javnost izraža slavljenču na tem mestu iskreno čestitanje k zlati maši s srčno željo, naj ga Bog ohrani še dolgo zdravega in čilega.

* *

Vztrajnemu narodnemu borcu, nesebičnemu kulturnemu delavcu, možu pošteniaku in vzglednemu duhovniku se tudi mlajši rod, ob priliki njegovega izrednega slavlja klanja v spoštovanju. Njegova neomahljiva osebnost je brezdvomno mnogo pripomogla k temu, da so goriški Slovenci postali in ostali zvesti in zavedni Slovenci, ponos ne samo vseh Slovencev, temveč vsega slovanstva.

Dr. ANTONU GREGORČIČU ŠE
MNOGO ZDRAVIH IN BLAGO-
SLOVLJENIH LET!

Kaj se godi po svetu?

Na novo politiko Mussolinijeve vlade so protifašistovske stranke odgovorile s prglasom na narod, katerega je notranji minister zaplenil, a pozneje dovolil obelodaniti. Opozicijski poslanci pobijajo v proglasu govor Mussolinija in pravijo, da pojde boj naprej, dokler ne zmaga pravica.

Proglas opozicije

se glasi približno tako-le: »Začel se je poslednji boj med fašistovskim gospodstvom in deželo. Vlada tepta osnovne zakone države, tlači z brezpravnimi samovoljo svobodo tiska, duši vsako pravico shajanja, mobilizira oborožene sile svoje stranke, preganja državljane in njihove organizacije, požigi in razdejanja na imetje nasprotnikov vlade se vršijo brez kazni, kar ponižuje Italijo v očeh kulturnega sveta.

Vsa dežela je priča, da so izgovori, s katerimi opravičuje vlada tako po-

litiko tlačenja, smešna laž: državi ne preti namreč nobena zarota, nihče ni rušil njenih zakonov. Izven zakona se je postavila vlada in fašistovski mogočniki so tisti, ki se hočejo odtegniti zakonu in njegovim kaznim.

Milijoni volivcev bodo potrdili

da se v opozicijsko časopisje niso vgnezdili zahrbtni in neodgovorni mošje, temveč da so neustrašni novinarji započeli v polni luči dneva težko bitko, za katero nosijo pred zakonom vso odgovornost in radi katere so se izpostavili maščevanju vladajočih krogov.

S tem da je ministrski predsednik pred zbornico ob ploskanju svoje večine vzel nase vso politično, zgodovinsko in kazensko odgovornost, za vse, kar se je zgodilo, je postalo nepotrebno sestavljati še kakšno obtožbo. Ostala je odprta samo ena pot:

da se sedaj ugotovi pred sodnijo krivda posameznih oseb.

Zločini so se zgodili v ozračju, katerega je ustvarila ta vlada, ki je prišla sama na krnilo le potom nezakonitosti in nasilstev in se le s takimi sredstvi drži danes na površju.

Družba zločincev je imela svoj sedež zelo visoko, v blizini vlade ter med mogočnimi volilci parlamentarne večine. Nič ne pomaga trditi, da so bili zločini »preveč bedasti«, kajti to se dá trditi o vseh zločinih, ki so bili pozneje odkriti. Sploh pa so vsi zločini »bedasti«, zakaj le za kratek čas koristijo tistemu, ki jih izvrši.

Gre za dokumente!

Z ogorčenjem in ponižanjem je čitala dežela različne fašistovske dokumente, iz katerih se spoznava, kako so se organizirali zločini v podporo vlade in njegove stranke. Ti dokumenti imajo sami na sebi svojo veljavo in to je priznala tudi vlada, ker je udušila časopisje opozicije in prepredila s tem objavljanje novih dokumentov.

Ni nobenega dvoma, da bi moral tudi načelnik vlade, ko bi bil privatna oseba v sobodni državi, skrbeti danes za lastno obrambo, toda zelo slabo skrbi on za lastno zaščito, dokler ostane na svojem mestu, ki mu daje tolike predprave pred sodnijo. Popolnoma nedopustno je, da je kdo poklican za glavnega varuha postave, a da je istočasno osumljen, da sam te postave krši in tepta.

Ta resnica tci danes globoko v duši naroda in zato smo mi moralno že zmagali in vlada se zama z sklicuje na silo. Nasilje lahko zadene posameznike in stranke, lahko uduši časopisje, zadržalo pa ne bo nikdar naroda in njegovih stremeljenj.

Leto 1925. ni leto 1922.

Vlada si domišlja, da bo rešila krizo in podvrgla italijansko ljudstvo zopet svojemu gospodstvu! Prazna domišljija! Dve dolgi leti fašistovske vlade, v katerih ni mogel dati fašizem ne sebi in ne Italiji miru in trajnega ravnotežja, nista minuli zaman! Nihče ne more več izbrisati žalostnih dogodkov, v katerih je ljudstvo popolnoma dozorelo. Leto 1925. ni več leto 1922.

Rešitve ne bodo prinesle tudi nove volitve, s katerimi grozi sedanja vlada. Volitve bi pomenile le novo nasilje in bi silovito poslabšale krizo. Naloga opozicije ni še končana, pripravljati se je treba z odločnim in mirnim srcem na novo delo.

Tako se glasi približno proglas opozicijskih poslancev.

Začenja se nova borba.

V tem izpeljuje Mussolini prav odločno svoje načrte proti protivnikom fašizma. Dne 12. januarja se otvori zbornica in ena izmed prvih stvari bo, da se sprejme nov volilni red. Vse kaže, da bo Mussolini predložil parlamentu tudi državni proračun za leto 1925—26. ter ga dal od svoje večine hitro potrditi. Ko bo imel proračun pod streho, bo lahko zaključil zasedanje parlamenta ter vladal brez zbornice do novembra ali decembra tega leta. V tem času bi se moral končati Matteottijev proces, zakaj dokler ni ta nesrečni proces odstranjen s poti, se volitve ne morejo vršiti. Drugače bi postal umrlji Matteotti predmet volilne borbe in bi ta mrlič postal kakor bojna zastava za vse protifašistovske stranke. Mussolini mora torej zaključiti proces in nato bi se razpisale šele nove volitve.

Kaj kujejo nasprotniki vlade?

Opozicija se nahaja pred novim položajem. Njena prva in glavna zahteva je, da volitev ne vodi Mussolini. Tudi Matteottijev proces se ne sme vršiti pod vlado fašistov. Mussolini mora zato odstopiti in prepustiti oblast drugim: to je poglavitni cilj opozicije. Zato morajo protifašistovski poslanci najprej preprečiti Mussoliniju, da vlada neovirano brez parlamenta celo leto do decembra. Kako naj to dosežejo? Nekateri so bili mnenja, da morajo vsi opozicijski poslanci iti v parlament in postaviti tam Mussolinija pod obtožbo. Drugi so svetovali, naj opozicijski poslanci odložijo svoje mandate in izjavijo, da se njihove stranke ne bodo vdeležile volitev, ako jih bo vodil Mussolini. Po njihovem bi napravilo to tak vtis na kralja, da bi ne dovolil Mussoliniju volitev. Opozicija se na vsak način pripravlja na novo vrsto boja in zato ni izključeno, da pride v kratkem do novih dogodkov.

Nemške težave.

Nemški narod ne more na noben način priti do svoje vlade. Dne 7. decembra so se vršile volitve v nemški državni zbor, danes smo 10. januarja in še vedno se ni sestavila v Berlinu vlada. Vzrok je pomanjkanje enotne večine v parlamentu. Skupina kapitalistov in nacionalistov je skoro enako močna kakor socialisti, katoličani in demokratje. Največja stranka so socialni demokratje, ker imajo 131 poslancev, toda malo manj številni so nemški nacionalisti, ki štejejo 111 poslancev. Ti dve vodilni skupini sta pa kakor ogenj in voda. Prva je demokratična, republikanska in socialna, druga je za cesarja, je kapitalistična in militaristična. Obe skupini sta močni, a nobena ne more voditi sama države. Vsaka mora iskati zaveznikov, ako hoče vladati.

V dobi prehoda.

Nacionalisti se lahko naslanjajo na fašiste, ki jih vodi Ludendorff, a teh je malo. Štejejo komaj 14 moških. Približujejo se jim tudi liberalci (v Nemčiji se imenuje njih stranka Ljudska stranka), ki imajo 51 poslancev. To bi bili v berlinskem parlamentu edini mogoči zavezniki nacionalistov. Toda vsi skupaj združeni bi ne imeli še večine zbornice za seboj in zato je taka vlada nemogoča.

Socialni demokratje, ki so dobili kot najmočnejša skupina predsednika parlamenta, se lahko naslanjajo na katoličane, katerih moč sestoji iz 69 poslancev. Računajo lahko tudi na 32 demokratov. Vse tri stranke skupaj bi bile zelo trdna skupina, a vendar ne bi imele večine. Le ko bi se komunisti s svojimi 45 poslanci priključili socialistom, katoličanom in demokratom, bi imela Nemčija vlado, ki se opira na zanesljivo parlamentarno večino. Taka vlada bi bila velike važnosti za nemško ljudstvo, ker bi držala na uzdi kapitaliste in nacionaliste ter ščitila delavstvo ter revno prebivalstvo pred izkoriščanjem. Vse je odvisno od komunistov. Toda oni se za take stvari ne menijo, oni napačajo kapitaliste ravnotako ostro ko socialiste in ne marajo podpirati nikogar. Vseh težav so krivi v veliki meri komunisti. Globlji vzrok tiči pa v tem, da živimo v času prehoda, ko ni kapitalizem več v stanu vladati držav, a je delovno ljudstvo še prešibko, da bi samo vzelo v roke vodstvo družbe.

To se vidi posebno očitno v Nemčiji, in od tod vsa nestalnost vlad, večne krize in vedno nove volitve.

Naše šolsko vprašanje.

S tistim dnem, ko je italijanska vlada zaprla prve slovenske šole, je postalo našo šolsko vprašanje živo ter pereče in ne prestane biti dotlej, dokler ne bo rešeno v smislu šolskega programa naše politične organizacije, kateri program odgovarja povsem kulturnim potrebam slovenskega ljudstva.

V prvih povojnih letih se je reševalo šolsko vprašanje tako, da so ponekod posamezni oblastniki, častniki, komisariji, podprefekti na svojo pest ukinjevali naše šole.

Drugod, posebno v Istri, so zasebniki z nasiljem iztirali naše učitelje, zaprli šole in jih v kratkem zopet odprli z laškim učnim jezikom.

Zopet drugod so oblastva učitelje odstavljala, tako da so ostala mesta prazna. Na zahtevo slovenskih in hrvatskih staršev, naj se otvorijo šole, so oblastva z »obžalovanjem« ugotavljala, da ne morejo ustreči, ker manjko slovenski učitelji.

Ta način reševanja se je vršil do nastopa fašistovske vlade. V novi vladi so imeli veliko besedo Giunta, tržaški ter istrski laški nacionalisti in Videmci. Njim to počasno reševanje slovenskega šolskega vprašanja nikakor ni bilo pogodu, zato so se gospodje v Rimu — na nasvet in pritisk zgoraj omenjenih fašistovskih prvakov — odločili za krepkejšo akcijo, ki je naša svoj izraz v prosluli Gentilejevi šolski reformi. Sklenjeno je bilo, da se popolno odpravijo vse hrvatske in slovenske šole v Italiji ter uvede v šole samo italijanski učni jezik.

Vsa italijanska javnost je šla mimo tega dejstva. Nihče se ni razburjal razen slovenskega in hrvatskega ljudstva ter njegovih glasil, ki pa so za vso Italijo zapečatena knjiga.

Protesti naših staršev in interpelacije naših poslancev so ostale v italijanski javnosti neznane in tako smo Slovani v Italiji doživljali svojo šolsko tragedijo ob nerazumljivi brezbržnosti, ter popolnem molku vse italijanske javnosti.

19. december 1924. je prinesel velik preobrat. Posl. Besednjak je v rimskem parlamentu v celournem govoru prvi v globoko zasnovanem govoru razpravljal o Gentilejevi reformi ter načel vprašanje o slovanskem šolstvu v Italiji.

Mussolini sam je ves čas govora z izredno pozornostjo sledil izvajanjem govornika, kar je v rimski zbornici velika redkost, šolski minister Casati je nepremično poslušal govornika, vsi zbrani poslanci so pazno poslušali in ko je par poslancev mestoma motilo govornika z medklci, so poslanci s šolskim ministrom Casatijem zahtevali mir, da bi mogli nemoteno poslušati besedo hrvatskega in slovenskega naroda, ki je govoril po ustih svojega zastopnika.

Po dovršenem govoru se je usula cela gruča italijanskih poslancev okoli govornika in ga obsipala z vprašanji in z informacijami. Iz teh vprašanj je bilo razvidno, da vsaj štiri petine poslancev italijanskega naroda sploh niso vedele, kaj se je Slovonom zgodilo in da velika večina laških parlamentarcev nima niti pojma o stranski tragediji, ki jo doživlja hrvatski in slovenski narod v Italiji. Italijanski parlament vobče ni vedel, da obstoji neko slovansko šolsko vprašanje v državi. Poslanec Besednjak je zaoral ledino. Nele italijanski parlament, marveč tudi široka in odločilna italijanska javnost je postala ob našem vprašanju pozorna. O tem pa prihodnjic.

je mnogo pozornosti in še več odpora pri ljudeh, ki so odgovorni za hakatiščno Gentilejevo reformo naših osnovnih šol.

Z nastopom posl. dr. Besednjaka se je prenesla borba za šolo tudi v zbornico, kjer najbrže ne preneha, dokler se ne strmoglavijo Gentilejevi nepedagoški eksperimenti, s katerimi se je možu posrečilo ustvariti »šolsko vprašanje«. Postalo je, po zaslugi pregorelih reformatorev, eno glavnih vprašanj slovenskega prebivalstva v deželi, ker reže živo v meso vseh slojev, brez razlike strank in nazorov. Zato tudi ne bo zginito z dnevnega reda.

Poslanec Besednjak ni omenjal preganjanja slov. učiteljstva v Jul. Krajini. Tudi to bi bilo potrebno, zato upamo, da pride še na vrsto v zbornici.

Preganjanje slov. učiteljstva je res prevažna stvar, toda ni spadalo v okvir Besednjakovega govora, ker je bil ta po sporazumu s poslancem Tinzlom čisto načelnega značaja. Sicer se bo pa kmalu nudila prilika, da se tudi o tem spregovori odločna beseda.

Ugotavljamo!

Tržaški »Piccolo« od 9. t. m. pri naša daljši članek o sporu med primorskimi Jugoslavi in ter skuša svoje trditve podkrepiti z razgovorom, ki ga je baje imel njegov poročevalec z odlično osebnostjo goriške politične smeri. Ugotavljamo, da se ni vršil noben razgovor »Piccolovega« zastopnika s kakim ODGOVORNIM zastopnikom naše struje. »Piccolo« poročilo, na katero ni vredno odgovarjati, je očitno izliv bujne domišljije, ki hoče vzbuditi pozornost. Mi tak način časniških poročil odločno odklanjamo in obsojamo.

Gospodinjski tečaj v zavodu šolskih sester v Tomaju.

Z mesecem februarjem se odpravi imenovanem zavodu nov petmesečni gospodinjski tečaj. Prošnjo za sprejem, katerim je priložiti krstni list, zdravstveno spričevalo in zadnje šolsko spričevalo, naj se pošlje na vodstvo zavoda najkasneje do 25. januarja t. l. Mesečnina znaša 150 lir, vpisnina 50 lir. Podrobnejša poročila se dobe od vodstva ustmeno ali pismeno.

Napredek.

Glasi istrskega ljudstva »Pučki prijatelj« je zopet začel izdajati gospodarsko prilogo »Razumni gospodar«. Ko je bil še v Pazinu se je ta priloga vsem Istranom izredno priljubila. Ko je list postal begunec, so to prepotrebno prilogo ukinili. Naročniki bodo lahko veseli, ker bodo imeli koncem leta cel snopič lepe gospodarske knjige pred seboj.

Tečaj Kmetsko-delavske zveze v Gorici.

Kmetsko-delavska zveza v Gorici priredi za svečnico socialno-politični tečaj.

Za tečaj so obljubili svoje sodelovanje najboljši predavatelji.

Skupine K. D. Z. naj pošljejo na ta tečaj svoje najboljše člane. Pozivljamo posebno one, ki so bili pri prvih dveh tečajih K. D. Z.

Tečaj se bo začel v soboto dne 31. januarja popoldne in bo trajal v nedeljo in v ponedeljek 1. in 2. februarja 1925.

Natančen program priobčimo pozneje.

Kdor bi se hotel vdeležiti tega važnega tečaja, naj prijavi svojo prošnjo najpozneje do 20. januarja na sledeči naslov: Taništvo Kmetsko-delavske zveze, Gorica, Via Mamegli 5.

Tajništvo bo poskrbelo za ceno hrano in ceno prenočišče.

TAJNIŠTVO.

Italijansko-jugoslovanska pogajanja.

Sredi tega meseca se bodo zopet sešli v Benetkah italijanski in jugoslovanski odposlanci, da se končno pomenijo o še nerešenih vprašanjih glede Reke. Treba se je še pogoditi radi pristanišča in železniških pristobin. No, pa se bodo gospodje diplomatije po par večerjeh že sporazumeli, saj sta Italija in Jugoslavija zdaj vneti prijateljici.

Kar na čez!

V Jugoslaviji je taka navada, da vladne stranke vse voditelje drugih neljubih strank kratkoma polove in vtaknejo v luknjo. O preganjanju Radičeve stranke smo že pisali. Zdaj je na vrsti stranka madžarske narodne manjšine v Baranji in Vojvodini. Urednik subotiskega madžarskega lista »Hirlap« je povedal, da je dobival od državnega upravitelja na Madžarskem precejšnje svote, da bi rovaril proti državi. Ta ovađa je bila zadostna, da so oblastva aretirale vse voditelje madžarske stranke. Slični ukrepi se pripravljajo menda tudi proti drugim opozicijskim strankam. Možna je še ena pot: vlada naj kar volivce »razpusti«, da ne bodo mogli izvoliti poslancev po svoji misli.

Redek slučaj v političnem življenju.

Novoimenovani minister za javna dela, Giuriati ni položil še niti poslanske prisage, ker je bil doslej v južni Ameriki. To je redki slučaj v italijanskem parlamentarnem življenju, da bi kdo prej položil prisego kot minister, potem šele kot poslanec. Izmed izvoljenih poslancev ostane le še De Nicola, bivši zbornični predsednik, ki ni še položil prisage.

DNEVNE VESTI

Ponavljamo!

Leto 1924 je minulo. Z njim je posla tudi Vaša naročnina za »G. Stražo«. Upamo, gotovi smo, da vam za ta denar ni bilo žal. Kljub temu smo vam za to hvaležni, ker niste s tem koristili le sebi, ampak skupni stvari našega ljudstva. Zgodovina, Vaši otroci bodo znali to povedati!

Leto 1925 je pred nami. Zopet Vas vabimo, da naročite ljubo vam »G. Stražo«. Ostala vam bo, kar je bila.

Velika večina je že plačala naročnino za 1925. Tudi novih naročnikov je lepo število. A niso še vsi. Mnogi nimajo denarja, ne morejo. Ti naj se združijo skupaj po dva, trije. Morda pojde. Drugi niso še utegnili, odlašajo. Vse te prosimo naj to storijo čim prej, najkasneje pa do 15. januarja, če hočejo imeti vse številke lista.

KER SO FINANCE »STRAŽE« TEŽAVNE, SMO PRISILJENI S 15. JANUARJEM 1925 USTAVITI LIST VSEM ONIM, KI DO TAKRAT NE PLAČAJO NAROČNINE.

Ne zabite, da KDOR PLAČA do takrat (15. 1.) 15 LIR za 1925 DOBI ZASTONJ š GORIŠKO PRAVIKO. NA DELO ZA VAŠO »GORIŠKO STRAŽO«! Uprava.

Kaj piše glasilo primorskega učiteljstva o govoru posl. Besednjaka?

Zadnji »Učiteljski list« je priobčil o nastopu našega poslanca nastopno sodbo:

»Poslanec dr. Besednjak je imel v državnem zboru daljši govor o šolskem vprašanju pri nas. Odločno je nastopil za poteptano načelo, da se pouk vrši v materinem jeziku. Zbudil

no od asirskega korena irib ali ereb, grško erebos, kar pomeni tema. Iz ereb, je potem nastalo ime Evropa). V novejših časih so se pa geografi začeli pričakati, če je sploh Evropa kontinent zase; trdijo, da je pravzaprav le polok zemeljskega delu. Azije. Vendar se pa bo vedno štel Evropa samo zase že zaradi njenega visokorazvitega kulturnega življenja.

Prvi narod, ki je prišel z našo materjo, Evropo v bližji stik, so bili Feničani prebivalci današnje sirijske obale na vzhodnem koncu Sredozemskega morja. Oni so tudi naš kontinent krstili. Na svojih trgovskih potovanjih so se držali le obali ter ustanavljali svoja skladišča. Prijadrali so do današnje Gibraltarske ožine, kjer so si domnevali dolgo časa skrajno mejo sveta. Onkraj Herkulovih stebrov (vrata v neznani svet) se pa razliva brezbrežno valovje Oceana (feniška beseda). Šele čez dolgo let so si upali pluti skozi ožino in zakoreniti proti severu. Najsevernejša točka do koder so Feničani prišli, je Baltiška obal. Odtod so tovorili preko srednje Evrope strjeno drevesno smolo (jantar), po morju pa s Kasi-

teridskih otokov (na jugu britanskega otočja) baker. Za Feničani so skušali razgrniti obliče Evrope Kartazani. Pa niso dalje prodrli kot do podnožja Pirenej na Španskem. Imena Barcelona, Kartagena na Španskem so še iz te kartazanske dobe v 3. stoletju pr. Kr. Grški junaki, Argonavti so pa šli proti severovzhodu in odkrili zlato deželo Kolhido ob Črnem morju, neke okoli današnjega polotoka Krima. Perzijski kralj Darij je l. 515. pr. Kr. na bojnem pohodu proti Skitom odkril južnoruske planjave. Opisal je ta del Evrope grški geograf Herodot okoli l. 430. Najznamenitejši izmed vseh raziskovalcev tedanjega časa pa je bil Pyteas iz Masilije (danes Marseille na južnem Francoskem). Ta mož je kljub groznim pošastim, ki so po mnenju tedanjega sveta brodirale po Oceanu, plul okoli Anglije in prišel na današnjo severonemško obal.

Največ zaslug za spoznavanje Evrope so si pridobili na Rimljani. Na bojnih pohodih so rimske legije ponesele svoje orle daleč gori proti severu. Po bitki pri Noreji l. 113. pr. Kr. (na Koroškem) so prišli Rimljani pre-

ko Alp in odkrili Panonijo (današnja Ogrska). Julij Cezar je prodril v današnjo Švico in Nemčijo, preplul preliv med Anglijo in Francijo ter je poslal domov opise južne Angleške do Londona. Pod carovanjem Augustovim so se osvajanja in odkritja v Evropi nadaljevala. Druz in Tiberij sta deset let pred Kristusovim rojstvom prišla do severonemške nižine in do Labe. Ko je za 150 let pozneje bila osvojena še današnja Vlaška in Moldavija, so se osvajanja in odkritja Evrope do dolgo dobo prekinila. Tedanji svet ni potemtakem še nič vedel o Skandinaviji in prostranih ruskih nižinah.

V zgodnjem srednjem veku so bili predvsem misijonarji tisti, ki so prodirali v še neznane kraje. Sv. Ansgar († 862) je na svojih misijonskih potovanjih dosegel že Upsalo na južnem Švedskem. Normani, prebivalci na obrežju Skandinskega polotoka so nadaljevali z odkritji na severu Evrope. Norman Ottar je že l. 880. plul mimo najsevernejše točke Evrope in krmaril po Belem morju; on je odkril severno rusko obal v Ledenem morju v okolici Perma.

Iz prvih dni naše celine.

Dandanes se mnogo piše in bere o vseh mogočih delih sveta. Imamo spise o Ameriki in Amerikancih, izšle so knjige o Avstraliji in nje otokih, opisani so nam že Kitajci in Japonci, le o našem delu sveta, Evropi, se v našem jeziku težko dobi kaka celotna knjiga. Letošnji koledar goriške Mohorjeve družbe je prinesel statistične podatke o prebivalstvu in velikosti posameznih evropskih držav; vendar tak pregled ne nudi pravcu dovolj jasne slike, o zemlji, ki je, če ne mati, pa vsaj kraljica vseh zemeljskih delov v vsakršnem oziru. V par odstavkih se kajpak ne bo dalo vsega povedati, vendar nekoliko pokramljati se že da o zanimivostih in tajnostih odkrivanja Evrope.

Že dolgo prej, ko so narodi pred Kristusom poznali obseg naše zemlje, so že razlikovali dva dela sveta. Nad enim solnce vzhaja, to je Azija (v tej besedi tiči asirski koren acu, kar pomeni solnčni vzhod); na drugi strani je pa solnčni zaton in je tam tema, ta kontinent se pa zove Evropa (izpelja-

Naročnikom „Našega čolniča“.

Vsem starim in novim naročnikom »Našega Čolniča« sporočamo, da se je premestila uprava iz Zadrugne tiškarne (Vrh Placute) v ulico Mameli 5-1, (kjer je uprava »Gor. Straže«).

Dokazi.

Oblastva so aretirala voditelja hrvatskega ljudstva na podlagi nekih listin. Te so fotografirane v raznih časopisih; so pa take, da ni na njih mogoče niti ene besedice razbrati. Pod tistimi sivimi lisami pa stoji: Evo, bravci, dokazov za veleizdajo. Kajpak, dokazi, črno na belem, so vedno neovržni.

Svoboda tiska.

Glasilo tirolskih Nemcev »Der Landsmann« z dne 9. t. m. prinaša ukaz podprefekta v Bocnu, da se morajo vsi časopisi podvreči predcenzuri. To se pravi: list mora najprvo na policijo, kjer ga pregledajo in nato izdajo dovoljenje, če sme iziti ali ne. Svoboda tiska je res vsak dan večja.

Prireditve v Idriji.

Pogrebno društvo sv. Jožefa v Idriji priredi dne 18. t. m. ob 10h dopoldne svoj redni občni zbor v dvorani gosp. Didiča.

Tekma brez tekmovalcev.

V New Yorku je šinila nekaterim modnim trgovcem v glavo brihtna misel, da bodo priredili tekmo ženske lepote. Najlepše pri stvari je pa to, da se smejo te tekme udeležiti le ženske od petdeset let naprej. Najbrže bo pa le malo kandidatinj, ali celo nobena, ker ne bo hotela nobena javno dokazati koliko jih že ima na križu.

Anglija se vrača v naročje katoliške cerkve.

Doslej so uradne statistike navajale med 40 milijoni prebivalcev Anglije 2 milijona katoličanov. Dva statistika sta pa na podlagi uradnih spisov ugotovila, da je to število precej višje. Cenita jih na 5 milijonov. V prvih desetih mesecih lanskega leta je prestopilo v katoliško vero 70.000 oseb. Med temi so možje na najodličnejših mestih. Morda ni več daleč čas, ko se bo večina Anglije zopet vrnila k veri svojih očetov, ki jo je zapustila prisiljena po samopašnosti kralja Henrika VI.

Kaj pišejo veliki italijanski dnevniki?

Te dni je bilo za urednike res hudo; naj so postavili besedo tako ali tako, oblastnikom ni prav padla. Milanska »Giustizia« je v eni zadnjih števil prinesla same oglase. Nek drug list le debelo tiskane naslove. Pa tudi to že ni več bilo po postavi. Po petdnevem prostovoljnem molku je rimski dnevnik »Mondo« spet izšel. Priobčil je pa le, kako so izpadle božičnice za revne otroke, koliko jabolk

Ti drzni morski ljudje so se spustili celo gori do Islandije. Vsa njih odkritja je popisal angleški kralj Alfred Veliki (ok. 900) in seznanil tedanje izobražene ljudi z njim. Tudi na vzhodu se je vedno bolj jasnilo. Sveta brata Ciril in Metod sta prišla med severne Slovane. Gnezdno in Krakovo sta postala središče krščanstva. Beneški in genovški trgovci so že okoli l. 1260 obiskali obali Črnega morja. Nemška trgovska družba Hanza je ob istem času že prekupčevala z ruskimi trgovci v Novgorodu, na Švedskem in Norveškem. Tako se je znani del Evrope raztegnil precej bolj proti severu, nekako do Petrograda.

Do XV. stoletja imamo pa le poročila posameznih raziskovalcev. Ne malo se je med temi proslavil tudi Kranjec Žiga Herberstein, ki je prepotoval kot atrijski poslanik skoro vso južno in srednjo Rusijo. Anglež Jekinson je pa plul po Volgi in odkrival kraje ob njenih bregovih. Vse te pridobitve in geografski podatki pa še niso bili nikjer zbrani, čeprav je ob koncu XVI. stoletja bila Evropa po večini znana. Tudi dobrih geo-

so razdelili med nje in podobno. Vsekakor sila važne stvari.

Nekaj neveselega za lovce.

Ker se je razširila italijanska zakonodaja tudi na nove pokrajine, je v času od 1. januarja do 15. avgusta prepovedan vsak lov v obmejnih krajih. Kak zajček bo pa morda tudi med tem prisilnim premirjem med lovci in zverjadjo še zginil v malho.

Pristni „aristokratje“.

Po zatrijevanju nekega pariškega lista nimajo plave krvi grofje, baroni in podobne pasme, ampak cigani. Toda to niso tisti cigani, ki se klatijo po naših krajih umazani in raztrgani, ampak potomci starih, bogatih rodov, ki so živele morda pred petsto in še več leti. Takih rodbin je na Francoskem le še kakih osem, v vsej Angliji le šest, na Španskem pa dvanajst.

O blažena naivnost!

Judovski tržaški »Piccolo«, ki je menjal še ob vsaki vladi svoje perje, bi Slovence v svoji gorečnosti najraje spravil kar s površja zemlje. Slovenska imena on dosledno pači. V neki notici piše, da je jugoslovanski kraljevski par prispel iz Pariza na *Feldes*. Ugibali smo, če ni to kje gori na Bavarskem. Potem smo pa le dognali, da je to naš gorenjski Bled. Iz nemškega Veldes so naredili *Feldes*, samo, da ni bilo treba zapisati: Bled. Res, čuden način političnega boja.

Kino na parnikih.

Tržaška paroplovna družba »Lloyd« je uvedla z letošnjim letom na velikih prekomorskih parnikih nekaj novega. Vsak večer lahko posetijo potniki kinematograf, ki se nahaja stalno na parniku. Tako si bo gospoda krajšala čas, če se bo vseh drugih zabav že naveličala.

Albanski begunci.

Goriški magistrat nam poroča: Na podlagi odloka tukajšnje podprefekture z dne 28. dec. l. l. se morajo vsi potniki, ki pridejo iz Albanije podvreči zdravniški preiskavi. Občinstvo naj opozori vse take potnike, da se zgledajo na zdravstvenem uradu (Ufficio d'Igiene), Via Mazzini 7-I.

Nič več nočejo čakati.

Angleški dolžniki se kar nočejo zganiti. Se shajajo na zborovanja, pa se vrte krog vprašanja vojnih dolgov; odločne besede pa nihče ne izreče. Zdaj pa je povzdignila svoj glas »Zveza britanskih trgovskih zbornic«, ki v ostrem tonu zahteva, naj vlada brez prizanašanja izterja vse dolgove. Še bodo diplomati zborovali, še!

Papir iz morske trave.

Na Japonskem so zadnje čase začeli izdelovati snov za papir iz morskih alg (neka vrsta morske trave).

grafskih kart še ni bilo. Eno izmed prvih je narisal grški zemljepisec Ptolemej. Na njej je Evropa včrtana je kot dolg, pravokoten pas, ki se le na eni strani spaja z Azijo. V XVI. stoletju pa je Nizozemec Mercator narisal prvo karto o vsej Evropi. Vendar je bila še zelo pomanjkljiva. Šele čez dobrih 100 let pozneje so Francozi dali boljšo fotografijo Evrope, ki si je tedaj že morala popolnoma sneti kopreno raz obraz. Pred kakimi 80 leti pa je začela vsaka država na svojo pest preiskovati svoje dežele. Menda ni več v Evropi razen kakih divjih vrhov na Španskem in kje na Skandinaviji, pedi kamor ne bi še stopila človeška noga.

Dolga stoletja so, kakor vidimo pretekla, predno so ljudje spoznali samo lice naše Evrope. Koliko jih pa še bo, preden bo človeško oko strmelo nad vsemi tajnami, ki se še skrivajo prirodi. Pri takih-le premišljevanjih šele človek spozna, kako drobno peščeno zrno je on v primeri z vesoljstvom!

R. B.

Tak papir je posebno dober za cigaretni papir. Upajo, da se bo vsa papirna industrija ob Sredozemskem morju silno razmahnila, ker je v tem morju posebno dosti teh trav.

Papirni dežni plašči.

Slišali smo že o papirnih oblekah, a da bi vzdržal papir mokroto, tega pa ne. Pa je v resnici tako. V Ameriki so zadnje čase začeli izdelovati dežne plašče iz impregniranega (s kako masno tekočino prepojenega) papirja. So neki zelo lični in trpežni. Še malo in bomo imeli še hiše iz papirja.

Še mu ne da žilica miru.

Nemško časopisje poroča, da pripravlja znani monarhistični general

GOSPODARSTVO.**Briške češplje.**

Ta prevažni pridelek naših Brd je po vojni še precej zanemaren. Vsekakor pa bi bilo treba od pomoči prevelikemu opuščanju in zanemarjanju lupljenja češpelj. Naše češplje, na trgu znane pod imenom »Goriške češplje« uživajo dokaj slovesa; posebno nemška mesta Monakovo, Draždane in Berlin povprašujejo po njih; pa tudi Praga se je lansko leto precej zanimala zanje. To so hoteli izrabiti nekateri trgovci v Bosni; najeli so si ljudi iz Brd in jih poslali v Bosno, da tam naučijo ljudi lupljenja in sušenja češpelj ali uspeha niso imeli, ker trg zahteva da pride blago naravnost iz Gorice. Tudi vrsta naših češpelj je nekaj posebnega; odlikujejo se po velikosti in okusu. Lupljenje in sušenje pa po svojem posebnem okusu povzročeno po fermentaciji. Vsega tega pa bosanske češplje nimajo. Ravno te posebnosti in poleg tega majhen pridelek so povzdignile naše blago do specialitete.

Da se odpomore našim ljudem v Brdih, treba kolikor mogoče dosti nasaditi in vztrajno gojiti. Priporočljiva bi bila nekaka industrializacija. Treba je, da se strokovnjaki na tem polju malo bolj poprimejo dela in gredo na roko kmetu-sadjerejcu. Zdržna organizacija bi pod sposobno roko na polju sadjereje lahko dosti doprinesla, posebno še sedaj, ko naše vino ne gre oziroma trg ni še dobro preiskan. Kakor današnji položaj kaže bo itak mnogo vinogradov, ki so nastali v predvojni dobi na jako neprikladnih mestih, moralo izginiti in nadomestiti jih bo morala druga kultura. Na mesto vinogradov naj nastopi sadjereja in le ta samo v izbranih in posebnih vrstah sadja, prikladnih za naše kraje. Da se to doseže je pa treba skupnega nastopa kmetov potom zadruga. Močna in zdrava zadruga je verna predstraža naše osamosvojitve in le ona je v stanu kljubovati težki nalogi boljše gospodarske usmerjenosti našega kmeta. A ne samo to. Kaj pomaga velik in lep pridelek, ako pa kmet dobi le drobtinico za svoj trud?

Briči še dobro vedo, kako so naši goriški trgovci-izvozniki hoteli kupiti 2 do 3 mesece pred letino ves pridelek češpelj. Zakaj? Radi tega ker so si obetali velik in masten dobiček, ki so ga tudi potem imeli. Zaslужili so tudi do 100% čistega dobička. Zato pa, kmetje, organizirajte se v sadjerejski zadrugi. Potom svoje lastne organizacije stopite v zvezo s trgovcem v tujini. Le na ta način se vam bo trud izplačal.

Italijanska razstava v Ameriki.

Italijanski trgovski krogi se pogajajo s trgovsko zbornico s New Yorku, da bi priredili letošnjo pomlad razstavo in semenj italijanskih industrijskih izdelkov. Italijanska industrija se zelo boji tekmecev v sosednjih državah, posebno v Franciji, zato hiti, da si osvoji tržišča.

Železna in jeklena industrija

Jugoslavija je zelo bogata na železnih rudah. Srbija in Bosna imata posebno obširna rudišča železne rude prve kakovosti. Surovine pa mora

Wrangel novo ofenzivo proti Rusiji. Namen nove bratomorne vojne naj bi bil, vzpostaviti velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča na ruski carski prestol. General je že mobiliziral svoje zveste po Balkanu. Podpirale ga bodo tudi Francija, Poljska, Češka in Jugoslavija. Spet bodo davkoplačevalci dajali denar za vrtoglavo slavo vohlepnega generala, ki ga porivajo naprej gotovi denarni mogotci.

Listnica uredništva.

O. B., Tolmin: Zadeva preveč osebna, zato ne spada v list. Prosimo za kakšno drugo poročilo.

Darovi.

Za Alojzijeve: Neimenovana gospoda iz Šempolaja vsak po 20 L. Srčna hvala!

izvažati v Češkoslovaško in Italijo, ker ima Jugoslavija doma premalo razvito to panogo industrije. Vsega skupaj je kakih sedem večjih središč železnega in jeklenega tvornišstva. Med te spadajo tudi Jesenice v Sloveniji.

Koliko vina je pridelala Italija?

V preteklem letu je dala trgatev po vsej Italiji nekaj preko 41 milijonov hektolitrov vina.

Lira in dinar.

Že precej časa se opaža, da stoji dinar na inozemskih borzah vedno na isti višini. Lira pa že nekaj dni sem stalno pada. Trgovske konjunktore za jugoslovanske trgovce so zdaj zelo ugodne. Za 1 liro se dobi zdaj povprek 2.50 — 2.80 dinarja. Notranje razmere vplivajo razun trdne podlage v narodnem premoženju silno na dobro ali slabo veljavo valute.

Socialni vestnik.**Francoski socialni problem.**

Večkrat beremo po časopisih, da je bila ta ali ona družina na francoskem odlikovana, ker je imela pet ali več otrok. Jasno je, da je vlada v skrb, ker se število francoskega naroda vedno manjša. Nagrade za veliko število otrok pa niso nekaj novega v Franciji. Že l. 1667, za Colbertovega ministriovanja, je izšel tak zakon; znamenje, da so že v tisti dobi začeli porodi nazadovati.

Vzrok očitnemu nazadovanju francoskega naroda pa ni skrit v Bogu, kake globine. Fiziološka (telesna) konstitucija ne igra tu odločilne vloge; Francozi v severni Ameriki se silno naglo množijo. Prej pridejo v poštev zgodovinsko-socialni vzroki, ki so razkrojili družino, prvotno celico vse človeške družbe. Nauk o samovoljnem omejevanju spočetja je k temu glavno doprinesel.

V Franciji se daleč naokrog ne dobe družine, ki bi imele več kot enega ali dva otroke. Pomanjkanje pravega verskega čuta in želja francoskega ženstva po lagodnem in udobnem življenju pa še dohite, kar zamudi maltuzijanski nauk. Beda in slab materialni položaj tudi ne igrata velike vloge. Pred vojno je imelo 445 oseb iz političnih, umetniških in pisateljskih krogov, torej izobraženih stanov, skupno le 575 otrok! Danes je pa še slabše. Sociologi in statistiki proučijo to vprašanje že več let. Zdaj se zbirajo po vsej državi društva, ki propovedujejo, da bo francoski narod izumrl čez par desetletij, če bo število rojstev tako majhno. Je njihov strah upravičen? Nekoliko številk: pred izbruhom vojne je štela Francija 41.476.272 prebivalcev, po vojni pa z Alzacijo in Loreno vred kar 2 milijona manj. Nemčija ob približno istih vojnih izgubah na prebivalstvu in skoro enakem površju dežele, šteje danes 62 milijonov ljudi. Če bo šlo v tej smeri dalje bo čez 25 let na Francoskem padlo število prebivalstva na 30 milijonov. Da Francozi nazaduje-

jo dokazujejo tudi številke. koliko prebivalcev pride na en kvadratni kilometer. Vsako leto, sicer za malo, a stalno manj.

Druge države mori vprašanje naraščanja prebivalstva; morajo, kakor na primer Italija, iskati zemlje, ka-

mor bi napeljale tok svojih izseljen-
cev, francoske državniške in sociologe
pa skrbijo propadanje rojstev. Ta po-
vršen vpogled v to prevažno vpraša-
nje poduča vsakogar da, ko je načeta
prva stanica družbe, družina. je ves
narod na poti propadanja.

Kaj je novega na deželi?

Iz Šempasa.

Dne 4. jan. smo praznovali pri nas našega farnega patrona s precej veliko slovesnostjo. Pritrkovanje na naših lepih zvonovih nas je precej povzdignilo, a cerkveno petje pa ne toliko! Mislili pa smo, da nam bodo Osečani napravili večji užitek na sv. tri kralje, ker mi nismo imeli druge sv. maše doma. A kako smo se začudili? Ko je pristopil gospod k oltarju, so orglje molčale in ni bilo slišati nobenega petja; celo po sv. maši ni bilo blagoslova, ker se ni oglasil noben glas na koru. Radovedni smo popraševali, kaj je temu vzrok. Zvedeli smo, da noče starešinstvo povišati organistu njegove že itak malenkostne plače! Osečani so nam pravili, da so sedanji velmožje na županstvu pred volitvami obljubovali, da kadar pridejo oni na krmilo, bo najlepši red in vzor »komuna«. Sedaj se pa vidi, da je ravno narobe. Domov grede smo izvedeli v gostilni »pod hribom«, da so si na novo leto razni županski kandidati čestitali na dosedaj nenavadni način — s klofutami! Eden izmed treh kraljev je nosil nekaj časa zavezano roko! Pozneje pa smo izvedeli, da je bodoči »vitovski župan« nekega moža in njegovega sina močno potolkel, za kar bo moral precej globoko poseči v svoj žep. Mislimo pa, da so Osečani in Vitovci že tolikanj pametni, da si ne bodo volili takih zastopnikov v občinsko starešinstvo, od katerih bi lahko katerikoli v občinski pisarni prejeli take pozdrave. Svetujemo pa oseškimi kot tudi šempaskim občanarjem, naj molijo vsek večer po rožnemvencu še en očenaš in češčno-Marijo, da bi jih Bog obvaroval pred komunističnimi poglavarji!

Iz Oseka.

Dne 5. t. m. zjutraj je umrl Andrej Ličen, star 68 let. Zvečer istega dne je umrla v Vitovljah Frančiška Marinčič, mati iz znane in ugledne Marinove hiše. Zanimivo je, da sta bila oba pokojna rojena isti dan in v istem mesecu, samo da prvi 10 let preje. Andrej Ličen je bil rojen dne 2. decembra 1856. iz ugledne Topčeve hiše. S pridnostjo in varčnostjo si je pridobil skupno s svojo dobro gospodinjno majhno premoženje. Zapustil je 7 otrok več ali manj preskrbljenih. Frančiška Marinčič pa je bila rojena 2. decembra 1866. ter je dopolnila 58 let. Njen mož je umrl pred 1 letom. Pokojnica je večkrat pravila, da pojde ob letu za njim, kar se je tudi zgodilo. Poznana je bila daleč na okoli vsled svoje pridnosti in darežljivosti; vsi reveži jo bodo močno pogrešali. — Prvega smo pokopali na sv. tri kralje pop., drugo pa 7. t. m. in sicer oba ob obilni vdeležbi sorodnikov in znancev. Bog daj obema zasluženi pokoj! Obema družinama pa naše odkritosrčno sožalje!

Čezsoča.

Kedaj bo že enkrat vojne konec. Še namreč pokajo granate in žal, da ne zastoni. Tak pok se je slišal v nedeljo, dne 4. t. m. podnočje tudi pri nas in zahteval svojo žrtev. — Šolski otroci so se šli drsat na led za vasio. Najdejo nerazstreljeno ročno granato in jo zaenkrat previdno popustijo. Pozneje jo pa eden znova prime, češ, da je bolj korajžen in jo vrže v kamen. Granata eksplodira in težko rani v trebuh enega izmed njih, Čopi Franca (Škrnetov) ki je prvega še opominjal. Oni ki je metal, je dobil le drobec blizu oči. Oba so prepeljala še tisto noč z avtom »Zelenega križa« v Gorico, kjer je Franc izdihnil 5. t. m. zjutraj. Naj v miru počiva! Bil je priden fant. Starišem pa prisrčno sožalje!

Iz Lokavca pri Ajdovščini

nam pišejo: Iz naše podčavenske vasice se redko kdo oglasi v »Gor. Straži«. Pa bi kdo mislil, da spimo spanje pravičnega. In vendar ni tako. Vzrok temu bo naša brezbriznost. Res, da se pehamo predvsem za dnevni zaslužek, vendar tudi pridno beremo. Strankarsko se nismo do zadnjega med sabo lasali. Vendar zapažamo v poslednjem času od gotove strani prav nesramno gonjo proti uglednim osebam v naši občini. Neki Kozomolc izliva v tržaškem »Delu« že več tednov sem lastno gnojnico na zaslužne naše može. V predzadnji številki se zaganja v čast. g. vikarja, češ, da bi moral tudi on agitirati pri vernikih za razširjanje »Dela«. Če g. vikar svari, zlasti mladino, pred slabimi časopisi (in med te po pravici šteje komunistično glasilo »Delo«, ki s svojimi brezverskimi in skrajno bogokletnimi izbruhi proti vsemu, kar je krščanskega, zastruplja našo mladino) je to njegova sveta dolžnost. — Saj na drugi strani tem pridnejše agitira za omenjeni brezverski list tuk. trgovka gđ. Špacapan. — Nikar ne mislite veleučena gđ. Marica, da ne opazujemo Vaše izvanredne brige za tisto hrano, ki jo nam hočete dati z Vašim glasilom. Menda pozabljate, da smo tudi mi tu, ki ne trobimo v Vaš rog in ne prisegamo na Vaš evangelij. Če se Vam pa zdi primerno, lahko izvesite nad trgovino tablo z napisom: »Komunistična trgovina. Prodaja blago samo rdečim sodrugom.« Bodite prepričana, da Vam ne bomo delali napotja. Saj se razumemo! Če bo potreba, pa prihodnjič še kaj.

Srpenica.

Tukajšnje bralno društvo »Stol« je priredilo svojim sovaščanom zabavni Silvestrov večer, ki je uspel prav povoljno ob precejšnji vdeležbi domačinov, kakor tudi prijateljev iz sosednjih vasi. S šaloigro »Laži zdravnik«, pevskimi točkami in deklamacijami se je obdržalo občinstvo do konca v najboljšem razpoloženju. Najbolj je dopadla deklamacija »Župan«. Ker je bila prireditev vstopnine prosta, se je pobiralo prostovoljne prispevke za društvo. Nabralo se je tudi L. 55.— za Šolsko društvo na nabiralno položne Ravter. Društvo se zahvaljuje tem potom vsem onim, ki so količkaj pripomogli do dobrega poteka prireditve.

Iz Ilovca pri Rutih.

Prijatelj našega lista nam je poslal daljši dopis, v katerem se pritožuje tudi nad žalostnim dejstvom, da je del ženskega sveta zelo posurovel: vdomačile so se med njim grde besede in celo kletvine. Ker je dopis zelo oseben, ga v celoti ne moremo priobčiti. Priporočamo pa onim ženam in dekletom, ki se čutijo z današnjim dopisom prizadete, naj se vendar zavedo, kaj zahteva čut dostojnosti zlasti od ženske. Zlasti matere prosimo, naj strogo pazijo na svoje hčerke, da jih ne bo zajela taka grda, surova navada.

Ukve na Koroškem.

Naša deklška Mar. Družba je v teku enega leta znatno pomnožila svoje vrste. Od 12 se je število družbenic dvignilo na 32. Mar. Družba pa hoče svojim članicam mesto varljivega veselja, kateremu se odrečejo, pripraviti tudi kaj razvedrila. Zato je letos priredila dva skupna večera: na sveti in na Silvestrov večer. Presenetila nas je pa, ko je na predvečer sv. treh Kraljev priredila v svojem navadnem shajališču »pri Prešernu« krasen prizor: Sv. Tri Kralji. Dasi je prireditev veljala bolj le Mar. družbi in ni bila posebno objavljena, sta bila vendar soba in veža napolnjena. Pri-

zor, ki je trajal 1 uro, se je ves vršil s petjem po napevu narodnih pesmi: »Ena ptička priletela« in »Eno rožco ljubim« (—zadovoljnost). Še le tedaj smo videli, kako lepi so ti napevi naših narodnih pesmi. Občudovali smo posebno tri kralje, šolske otroke iz Marijinega vrta, ki so tako lepo nastopili in še lepše dvoglasno prepevali. Od otrok kaj takega nismo pričakovali. Sploh je bil ves prizor sicer priprost a zato posebno s svojim besedilom tembolj ljubek in do srca segajoč. Ločili smo se z zavestjo, da kaj tako lepega v Ukvah še nismo videli. Od srca smo hvaležni za to prireditev Mar. družbi in č. g. voditelju. Na splošno željo se prireditve v nedeljo ponovi.

Valuta.

Dne 9. januarja si dobil:		
za 100 franc. frankov	127.50 do 128.—	Lir
za 100 belg. frankov	117.50 do 119.—	Lir
za 100 švic. frankov	462.— do 464.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	71.50 do 72.—	Lir
za 100 dinarjev	24.40 do 24.80	Lir
za 1 šterling	114.10 do 114.40	Lir
za 1 dolar	23.65 do 23.75	Lir
za 1 zlato marko	457.— do 459.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0332 do 0.0342	Lir

Beneške obligacije.

Dne 9. januarja: Srednji kurs L. 80.20, v Trstu 79.90; v Milanu 80.—, v Rimu 80.38 L.

SPREJMEM VAJENCA za pekovo obrt takoj! Naslov pri upravnistvu.

DRUŽINA SPREJME DVA UČENCA (10—15 let) na hrano. Naslov pove upravništvo lista.

MLADENKA, pridna, zanesljiva išče službe kot kuharica: naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Vsem dobro znana trgovina

Struchel & Paludetto

se je preselila iz Šolske ulice št. 6

k sadnemu trgu, Corso G. Verdi štev. 7

Prodajalna vseh vrst manufakturnega blaga, ter moškega in ženskega perila

z lasno krojačnico

Izvršuje obleke po najugodnejših cenah. — V zalogi velika izbira moških izgotovljenih oblek.

Plačam najvišje cene

za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecov i. t. d. i. t. d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje.

Nihče nima pravice kupovati zame.

Walter Windspach - Gorica

Via Carducci štev. 6.

Pozor na izpremenjeni naslov!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica

in rezerve:

Din. 50,000.000

CENTRALA

LJUBLJANA

Rezerva S H S

Din.

10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

NAŠEL SE JE dne 3. t. m. še ne eno leto star pes lovske pasme v bližini severnega kolodvora. Kdor ga pogreša, naj se zgasi pri Francu Gregoriču, Via Barriera 29-I., Gorica.

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

ABADIE?

Evo vam

Abadie!

Najizvrstnejši
cigaretni papir

Samo pri tvrdki

Anton Trpin & Comp.

zaloga manufakturnega blaga
v Gorici - Via Rastello št. 10

kupite
po nizkih cenah.

Vsak dan novi dohodi!!

Bogata izbira perila in
drugega blaga za neveste
Cene konkurenčne.